

Στα πλαίσια συνεργασίας Ελληνικών και Ιταλικών Κάριτας που έχουν εγκαινιαστεί εδώ και τέσσερα χρόνια υποδεχθήκαμε στην Τήνο στις 23-24 Ιουνίου τριμελής αντιπροσωπία από την Caritas Cuneo (Βόρεια Ιταλία, περιοχή του Piemonte). Η ομάδα αποτελούταν από την κα. Claudia Aceto, συνταξιούχο και πρώην υπάλληλο της Κάριτας υπεύθυνη για την επικοινωνία, την κα. Vilma Lusso, εκπαιδευτικό σε δημόσιο σχολείο και εθελόντρια στην Κάριτας που από δυο χρόνια έχει αναλάβει το πόστο της επικοινωνίας και τον νεαρό Michele Ottenga με σπουδές στις διεθνείς σχέσεις ο οποίος με σύμβαση εργασίας προσφέρει τις υπηρεσίες του στην Caritas Cuneo τα τελευταία τέσσερα χρόνια.

Στο λίγο χρόνο που είχαμε στη διάθεσή μας ενημερώσαμε για το έργο της τοπικής μας Κάριτας και τις προσπάθειές μας σε Τήνο, Νάξο και Άνδρο και ο σεβασμιότατος Αρχιεπίσκοπος κατά τη διάρκεια του γεύματος που είχαμε όλοι μαζί αναφέρθηκε στα δεδομένα της τοπικής εκκλησίας. Κατά τη συνάντηση με την εργαζόμενη στο συμβουλευτικό σταθμό είχαν την ευκαιρία να δουν τον παρόν και υπό διαμόρφωση χώρο που προορίζεται για Κέντρο Ακρόασης και μέσα από το διάλογο κατανόησαν τον τρόπο λειτουργίας του κέντρου, τη δυσκολία διασύνδεσης των νησιών αλλά και τις ιδιαιτερότητες των νησιώτικων κοινωνιών εν γένει. Συνάμα μοιραστήκαμε μαζί τους το όραμά μας για περαιτέρω ανάπτυξη της τοπικής μας Κάριτας και τονίσαμε τον ευεργετικό αντίκτυπο που έχουν για μας οι συνεργασίες με τις Κάριτας του εξωτερικού.

Προ ημερών λάβαμε μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου με το οποίο η τριμελής ομάδα περιγράφει την εμπειρία της στην Τήνο και ευχαριστεί την Κάριτας Νάξου – Τήνου για τη φιλοξενία. Η ανταπόκρισή τους είναι ιδιαίτερα γλαφυρή και δοσμένη με λογοτεχνικό ύφος - ακολουθεί παρακάτω μεταφρασμένη στα ελληνικά από το μέλος του ΔΣ της τοπικής μας Κάριτας, κα Στέλλα Φωσκόλου.

Τήνος

Στο βάθος, μεταξύ ομίχλης και ατμούς ζέστης, διαφαίνεται ακόμα αδιευκρίνιστα το σχήμα ενός νησιού, ενός μεταξύ των πολλών στη καρδιά του Αιγαίου, που ακριβώς επειδή είναι πολυάριθμα, δίνουν στον ταξιδιώτη την εντύπωση ότι δεν βρίσκεται σε ανοικτή θάλασσα.

Ενώ το πλοίο πλησιάζει στο λιμάνι, η Τήνος, αυτό είναι το όνομα του νησιού, φαίνεται άγονη, εν μέρει βραχώδης, άνυδρη, μόνον κάθε τόσο σαρωμένη από τον καλοκαιρινό άνεμο και που σήμερα δεν μετριάζει τον καύσωνα και τον καυτό ήλιο. Εδώ κι' εκεί, ελάχιστα άσπρα σπίτια αποτελούν χαρακτηριστικά χωριουδάκια ακουμπισμένα στις πλαγιές ή σκαρφαλωμένα στους λόφους, κρεμασμένα σχεδόν σε μια σιωπή και μια εξωπραγματική γαλήνη.

Ο όχλος των διακοπών διασκορπίζεται πολύβουος και χαρούμενος στους δρομίσκους του παραλιακού χωριού, όπου η κρίση που μαστίζει τη χώρα, μοιάζει να μην υπάρχει: κατευθύνεται σε μεγάλο μέρος στο ναό της Μεγαλόχαρης, τη Λούρδη των ορθοδόξων, ένα καθεδρικό ναό ντυμένο με άσπρα μάρμαρα, όπου συχνά οι προσκυνητές πηγαίνουν γονατιστοί.

Εδώ, με ένα εκτυφλωτικό φως, μας υποδέχεται με μεγάλη εγκαρδιότητα η ειδική Γραμματέας της τοπικής Κάριτας, κ. Στέλλα Φωσκόλου, συνταξιούχος γιατρός, δραστήρια και ενεργητική, αλλά υπερβολικά ευαίσθητη και διαθέσιμη, τέλεια γνώστης της ιταλικής γλώσσας και γι' αυτό απαραίτητη μεταφράστρια και για τον διευθυντή (= Πρόεδρο) της κ. Αντώνη Δελατόλα, νεαρό κοινωνικό λειτουργό, και για μας.

Όπως παντού στην Ελλάδα, η υποδοχή τους είναι γενναιόδωρη, ανιδιοτελής και αμέσως μας κάνει να αισθανόμαστε μέλη της τοπικής Κάριτας, μιας Κάριτας που δρα από χρόνια, αλλά τώρα λόγω των αυξανόμενων αναγκών και βοηθούμενη από την αδελφοποίηση με το Foligno και το Reggio Calabria, οργανώθηκε με αξιέπαινο τρόπο, και εργάζεται συνδεδεμένη με το Osroweb, με στατιστικά στοιχεία, με περιληπτικές καρτέλες τυπολογίας των βοηθημάτων και των βοηθούμενων, διακριτική και πολύ δραστήρια, προσφέρει τη βοήθειά της σε όποιον έχει ανάγκη, χωρίς διάκριση πίστης φύλου ή προέλευσης.

Με έκπληξη, όντως, ο διευθυντής μας διηγείται ότι, παρά τη παρουσία ενός θαλερού τουρισμού και επομένως μιας διάχυτης ευημερίας, η κρίση στη Τήνο αν και όχι καταστροφική όπως στην υπόλοιπη Ελλάδα, έγινε βαθειά αισθητή και έκανε να γονατίσουν πολλές τοπικές δραστηριότητες. Γι' αυτό όπου ήταν δυνατόν οι κάτοικοι αναγκάστηκαν να «επιστρέψουν στις ρίζες» ή να φύγουν για την Αθήνα ή για αλλού.

Η επιλογή να παραμείνουν σ' αυτή τη γη με τις χειροποίητες ξερολιθιές που ορίζουν τις ιδιοκτησίες και συγκρατούν το χώμα στα πλάγια των λόφων, δεν αντάμειψε πάντα με γενναιοδωρία τους κατοίκους της, λαό απλό, προσκολλημένο στη γη και στις παραδόσεις,

απρόθυμο να εγκαταλείψει αυτό το νησί, όπου όλοι γνωρίζονται και βοηθιούνται με απλότητα και φυσικότητα, για να δοκιμάσουν άλλους δρόμους και άλλες ευκαιρίες.

Σε πολλούς αυτή η άρνηση να φύγουν, όπως μας λέει η Πετρούλα, που κατάγεται από την Τήνο, με σπουδές στη Ρώμη και τώρα υπάλληλος στην Αθήνα στο Νέο Κόσμο, μπορεί να φαίνεται κλείσιμο στον εαυτό τους, έλλειψη κουράγιου και επιχειρηματικότητας, αλλά για άλλους ακόμη και νέους, είναι μόνον βαθιά προσκόλληση στη πατρική γη, είναι ένας τρόπος για να συμμαζέψουν τα διασκορπισμένα από τη κρίση κοινωνικά κομμάτια και να προσπαθήσουν να οικοδομήσουν κάτι καινούργιο και βιώσιμο, πολύτιμο.

Και οι δύο στάσεις είναι κατανοητές, και οι δυο απαιτούν πνεύμα πρωτοβουλίας και προσαρμοστικότητας, μακροχρόνιου προγραμματισμού, σημαντικά όνειρα στα οποία να επενδύσουν και να προσπαθήσουν. Χρειάζεται πράγματι, μια όχι κοινή δύναμη ψυχής είτε για να εγκαταλείψει κάποιος αυτόν τον παράδεισο φωτός, θάλασσας, ανθρωπιάς με δεσμούς, ναι, αλλά και με την καθησυχαστική παρουσία συγγενών και φίλων, είτε για να παραμείνει και να στοιχηματίσει στη λύτρωση και στην ανάκτηση του δικού του νησιού και της δικής του ταυτότητας.

Βέβαια, τα περισσότερα από τριακόσια ημιτελή κτίσματα η κατασκευή των οποίων έχει διακοπεί εδώ και μερικά χρόνια, τα ξενοδοχεία και τα εστιατόρια που ζουν τώρα πια «μέρα με τη μέρα», ο τουρισμός που έρχεται και φεύγει, προς το παρόν δεν δίνουν ελπίδα για κάτι ωραιότερο και καλύτερο και δικαιολογούν την αυξημένη προσπάθεια της τοπικής Κάριτας η οποία, εδώ δεν ασχολείται με τους πρόσφυγες και μετανάστες, όπως μας λέει ο Επίσκοπος κατά τη διάρκεια του λιτού αλλά νοστιμότατου γεύματος με τοπικά πιάτα που μας πρόσφερε, αλλά πρέπει να βοηθάει του νησιώτες, πρέπει να εντοπίσει εκείνους που, από ντροπή και συστολή δεν τολμούν να ζητήσουν βοήθεια, πρέπει να φθάσει εκεί όπου κανείς άλλος δεν θα φθάσει ποτέ.

Βέβαια, ο Επίσκοπος Νικόλαος είναι μια εξέχουσα προσωπικότητα της Εκκλησιαστικής Επαρχίας, με βαθιά επίγνωση των περιορισμών των Τηνίων και των σοβαρών δυσκολιών των νησιών Λέσβου, Χίου και Σάμου όπου αποβιβάζονται οι μετανάστες και οι ανάγκες δεν μετριοούνται πια, παρόλα ταύτα, ποιμένας φιλόξενος και χαμογελαστός, που ενθαρρύνει και είναι προσεκτικός, χαρούμενος στην Πίστη και την Αγάπη του Χριστού: αληθινό σύμβολο εκείνου του χριστιανού που ευελπιστεί και εύχεται ο Πάπας Φραγκίσκος, εκείνου του πιστού που ακριβώς επειδή είναι πιστός, ακόμη και στις δυσκολίες και κάποιες φορές στις εχθρότητες των οποίων είναι αντικείμενο η καθολική Εκκλησία, ξέρει ότι δεν είναι μόνος στη μάχη και μπορεί να υπολογίζει στην εγγύτητα του Ιησού.

Αυτή τη θετική στάση ξαναβρίσκουμε στη λεπτότητα των λειτουργιών της Κάριτας, στη διακριτικότητα των συναντήσεων που ορίζονται με ραντεβού με σεβασμό στην ιδιοτικότητα, στη διακριτική συνεργασία με τα Θεσμικά Όργανα στα οποία ο Διευθυντής εργάζεται, στο να έχουν βρει ένα κέντρο ακρόασης λιγότερο κεντρικό, στο να το έχουν επισκευάσει με φειδώ, αλλά με

φροντίδα για να το κάνουν φιλόξενο και εύχρηστο, για να μεταδίδει – λέει η Στέλλα – ένα μήνυμα ελπίδας και ενθάρρυνσης.

Τώρα θα ήταν χρήσιμο ένα μικρό ψυγείο, κάποιες καρέκλες, ένα γραφείο για τον υπολογιστή, κάποια ράφια για τους φακέλους και τα αρχεία, όλα στον εύθετο χρόνο, επειδή τη προτεραιότητα την έχουν οι άνθρωποι, «τα ανθρώπινα όντα» - υπογραμμίζει ο διευθυντής – και τα υπόλοιπα μπορούν να περιμένουν.

Βέβαια, οι αιτήσεις για χρηματική, ιατρική, εργασιακή υποστήριξη, για τρόφιμα και ενδύματα αυξάνονται συνεχώς και εκείνοι προσπαθούν με τους λίγους πόρους που διαθέτουν, με τους εράνους που οι 23 ενορίες του νησιού οργανώνουν μια φορά το χρόνο ή με τα χρήματα που οι πιστοί βάζουν στα μικρά ξύλινα κουτάκια που κρέμονται στο τοίχο των εκκλησιών ή από τις δωρεές των ξένων Κάριτας, αλλά οι ανάγκες είναι πολλές και, με μεγάλη ταπεινότητα, λένε ότι θα είχαν ανάγκη να μπορούν να υπολογίζουν σε άλλες βεβαιότητες.

Ιδού επομένως, τα κίνητρα για τις αιτήσεις αδελφοποίησης, δικαιολογημένη η ανάγκη για αναζήτηση νέων τρόπων αλληλεγγύης και κοινωνίας, συμμεριζόμενη η επιθυμία για οργάνωση, καλύτερευση, για μάθηση για να είμαστε πιο αποτελεσματικοί, για να δομήσουμε ξανά τη πραγματικότητα, καταστάσεις, ανθρώπινες σχέσεις ενωμένες κάποτε και τώρα πληγωμένες από την κρίση.

Αυτό το μικρό νησί, θαυμαστό στη θάλασσά του, στον ουρανό του, στους ανεμόμυλους του, στα σπίτια του σταθερά σκαρφαλωμένα στους λόφους, όπως οι κάτοικοί του, στους καλλιεργημένους αγρούς με αγκινάρες, που έχει ακόμα έντονη την επιρροή που άφησε η Βενετία στα επώνυμα και στους σχεδόν 650 περιστεριώνες, αυτό το κομμάτι γης βουτηγμένο στο Αιγαίο, όπου η αλληλεγγύη μεταξύ των ανθρώπων είναι απόλυτα φυσική και αυθόρμητη, αξίζει τη στήριξή μας και την προσοχή μας: ίσως εμείς να μπορέσουμε να τους διδάξουμε τη χρήση της τεχνολογίας και τη τεχνική οργάνωση ενός γραφείου, να μπορέσουμε να δώσουμε την εμπειρία μας στη διαχείριση των επειγόντων περιστατικών, μα εκείνοι θα μπορέσουν να μας διδάξουν τι είναι ο αληθινός σεβασμός του ανθρώπου, φτιαγμένος από απλότητα, ανθρωπιά, βαθιά εμπάθεια για τον πλησίον.

Caritas Cuneo, Ιούνιος 2017